

Quiz over migratie en vluchtelingen

Update juli 2023



DOELSTELLINGEN

- De leerlingen leren op een informele manier meer over het fenomeen migratie in België.
- De leerlingen begrijpen dat migratie op verschillende manieren een meerwaarde kan hebben voor het land van aankomst en herkomst.



DOELPUBLIEK

3de graad secundair onderwijs



METHODIEK

- De leerkracht gebruikt de PowerPoint om de quizvragen te projecteren. De vragen worden voorgelezen en in quiz-format dienen de leerlingen deze te beantwoorden. Aan de hand van de achtergrondinfo in deze fiche wordt er nog even stilgestaan bij de vraag.
- Indien de leerkracht nog dieper op bepaalde vragen in wil gaan kan hij/zij hiervoor het Caritas rapport "Ons gemeenschappelijk huis"¹ raadplegen.



DUUR

3 à 4 minuten per vraag



MATERIAAL

- Deze fiche met vragen en achtergrondinformatie
- De PowerPoint met vragen
- Een projector om de vragen te kunnen tonen



ARRIVEREN



¹ https://www.caritasinternational.be/wp-content/uploads/2019/05/Rapport_Ons_Gemeenschappelijk_Huis.pdf?x67227

1. WAT WAS DE REDEN VAN DE EMIGRATIEGOLF² UIT BELGIË IN DE 19DE EEUW?

- Onze buurlanden hadden nood aan arbeidskrachten en rekruteerden die hier in ons land*
- Het ontvluchten van conflictsituaties in België*
- Het gebrek aan fatsoenlijke werkgelegenheid*

ANTWOORD: C

EXTRA INFO



Vanaf de onafhankelijkheid van België in 1830 tot aan de Eerste Wereldoorlog was België een typisch land van emigratie. In de 19de eeuw besloten honderdduizenden Belgen om naar het buitenland te trekken om economische redenen. Het gebrek aan fatsoenlijk werk was toen een algemeen probleem. Tijdens beide wereldoorlogen kende België een nieuwe emigratiegolf, ditmaal om voor de hand liggende redenen: het ontvluchten van geweld. De gastlanden (Frankrijk, Nederland) stonden echter niet helemaal te springen om al die vluchtelingen op te vangen, zoals dat nu ook vaak het geval is³.

2. IN DE 20STE EEUW TEKEND BELGIË AKKOORDEN VOOR HET REKRUTEREN VAN BUITENLANDSE ARBEIDSKRACHTEN MET

- Italië en Marokko*
- Spanje en Griekenland*
- Congo en Rwanda*

ANTWOORD: A EN B

EXTRA INFO



Tijdens de 20ste eeuw tekende België akkoorden met verschillende landen voor de rekrutering van buitenlandse arbeidskrachten. Vooral met Italië maar ook met Griekenland, Spanje, Marokko, Turkije, Tunesië, Algerije en Joegoslavië. Ons land zag migratie toen dus als een gunstige zaak. Op dat moment had de Belgische kool- en staalindustrie immers te kampen met een zwaar tekort aan arbeidskrachten. België heeft nooit inwoners uit onze ex-kolonies gerekruteerd⁴.

3. IMMIGRANTEN IN BELGIË VERTEGENWOORDIGEN

- 47,1% van de totale bevolking*
- 17,3% van de totale bevolking*
- 29,3% van de totale bevolking*

ANTWOORD: B

EXTRA INFO



De term « immigrant » betekent hier elke persoon die geboren is in een ander land dan het onze. 2,01 miljoen mensen in België vallen onder deze definitie. 17,3% van de Belgische bevolking dus⁵. Uit studies blijkt dat dit percentage bij de publieke opinie vaak sterk overschat wordt. Er moet hier ook nog aan toegevoegd worden dat het over alle types van immigratie gaat. Zie volgende vraag die daar dieper op ingaat⁶.

² Emigratie is het fenomeen waarbij mensen hun geboorteland verlaten om zich in het buitenland te vestigen.

³ Meer info hierover op pagina 17 van ons rapport.

⁴ Meer info hierover op pagina 17 van ons rapport.

⁵ Internationale Organisatie voor Migratie (2022), World Migration Report. De interactieve kaart (<https://worldmigrationreport.iom.int/wmr-2022-interactive/>) laat toe een vergelijking te maken met andere landen.

⁶ Meer info hierover op pagina 19 van ons rapport

4. DE MEERDERHEID VAN DE IMMIGRANTEN DIE IN BELGIË TOEKOMEN, KOMEN UIT...

- a. *Europa*
- b. *Afrika*
- c. *Azië*

ANTWOORD: A

EXTRA INFO



De meerderheid van de immigranten die de voorbije twintig jaar in België toekwamen, kwamen uit een Europees land. In 2021 bijvoorbeeld (meest recente cijfers beschikbaar anno 2023), kwam 58% van buitenlandse immigraties in België uit een EU-land en 7% uit een Europees land buiten de EU. Vervolgens kwam 15% van het Afrikaanse continent, 15% van het Aziatische continent, 3% uit Zuid-Amerika, 2% uit Noord-Amerika en 1% uit Oceanië. De voornaamste herkomstlanden waren Roemenië, Frankrijk en Nederland⁷.

5. DE MEERDERHEID VAN DE MIGRANTEN IN BELGIË KOMEN UIT

- a. *Rijke landen*
- b. *Arme landen*
- c. *Middeninkomenslanden*

ANTWOORD: C

EXTRA INFO



De meerderheid van de migranten in België komt niet uit arme landen. Bijna 50% van hen komt uit een middeninkomensland. Vervolgens komt 45% van de migranten in België uit rijke landen en slechts 5% uit een arm land. De belangrijkste verklaring hiervoor is dat de allerarmsten over het algemeen niet de middelen hebben om te migreren⁸.

6. DE BELANGRIJKSTE LEGALE MIGRATIEROUTE IN BELGIË IS

- a. *Gezinshereniging*
- b. *Vrij verkeer van personen in de EU*
- c. *Humanitaire motieven (internationale bescherming, hervestiging, humanitaire visa)*

ANTWOORD: B

EXTRA INFO



Migranten die naar België komen via een gezinshereniging of om humanitaire redenen vormen niet de meerderheid. 58% van de migranten die hier op een reguliere manier aankwam in 2020, deed dit omdat ze konden genieten van het recht op vrij verkeer van personen in de EU. Migranten die naar hier kwamen omwille van humanitaire motieven vertegenwoordigen slechts 10% van de gehele groep migranten⁹. 27% van de migranten kwam in het kader van familieredenen¹⁰.

⁷ Myria (2022). Bevolking en bewegingen. <https://www.myria.be/nl/publicaties/migratie-in-cijfers-en-in-rechten-2023>

⁸ Meer info hierover op pagina 20 van ons rapport.

⁹ Meer informatie over de humanitaire motieven vind je in fiche 0 - achtergrondinformatie en op ons online leerplatform Other Talk - Teaching Migration.

¹⁰ OECD (2022). International Migration Outlook: Belgium. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/f2fb8b8b-en/index.html?itemId=/content/component/f2fb8b8b-en>

7. VERZOEKERS OM INTERNATIONALE BESCHERMING HEBBEN TIJDENS HUN PROCEDURE RECHT OP

- a. *Een slaappleats*
- b. *Voeding*
- c. *Medische hulp*

ANTWOORD: A, B EN C

EXTRA INFO



In België hebben verzoekers om internationale bescherming recht op materiële bijstand zolang ze in de erkenningsprocedure zitten. Dit recht vervalt aan het einde van de procedure, ongeacht of het antwoord positief of negatief is. Materiële bescherming wordt soms ook wel samengevat als ‘bed, bad, brood en begeleiding’. Het bevat huisvesting (d.w.z. een plaats in een collectief opvangcentrum of, minder vaak, individuele huisvesting), voeding, kleding, medische, sociale, psychologische en juridische bijstand, een wekelijkse toelage van ongeveer 9 euro en andere specifieke diensten, zoals het inschakelen van een tolk.¹¹

8. DE UITEINDELIJKE BESTEMMING VAN EEN MIGRANT WORDT VOORAL BEPAALD DOOR

- a. *De sociale zekerheid van het land van bestemming*
- b. *De generositeit van het opvangsysteem in het land van bestemming*
- c. *Het netwerk en de talenkennis van de migrant*

ANTWOORD: C

EXTRA INFO



Volgens de populaire theorie van het aanzuigefect zouden migranten de bestemming kiezen met het meest genereuze opvangsysteem en/of waar ze gebruik kunnen maken van een sterke sociale zekerheid. In realiteit beschikken de meeste migranten niet over de mogelijkheid om verschillende opvangsystemen te vergelijken. De meesten onder hen kennen zelfs hun eigen rechten als migrant niet. Studies tonen aan dat migranten zich meer laten beïnvloeden door zaken als uitzicht op een job in het land van bestemming, de geografische bereikbaarheid, het netwerk dat de migrant er eventueel al heeft en de kennis van de taal die er gesproken wordt¹².



¹¹ Meer info op pagina 23 van ons rapport.

¹² Meer info op pagina 24 van ons rapport.

9. IN BELGIË IS HET AANDEEL VROUWELIJKE MIGRANTEN

- a. *Minder dan de helft van de totale migrantenpopulatie*
- b. *Meer dan de helft van de totale migrantenpopulatie*

ANTWOORD: B

EXTRA INFO



Net iets meer dan de helft (51%) van de migranten in ons land zijn vrouwen. Waarom is het idee dat de meeste migranten mannen zijn dan zo wijdverspreid? Enerzijds omdat er vaak een parallel wordt getrokken met de naoorlogse migratie die toen vooral mannelijk was. Een andere reden is dat het vooral mannen zijn die hun land ontvluchten om hier internationale bescherming aan te vragen (voorheen asiel). Een fenomeen dat vaak in de media komt, wat dus een impact heeft op onze perceptie¹³.

10. MIGRATIE IS NUTTIG OMDAT

- a. *Het zowel economisch als cultureel een bijdrage kan leveren aan het land van herkomst*
- b. *Het zowel economisch als cultureel een bijdrage kan leveren aan het gastland*
- c. *Het in ons land een antwoord kan zijn op het tekort aan arbeidskrachten in bepaalde sectoren*

ANTWOORD: A, B EN C

EXTRA INFO



Migratie is voor zowel het gastland als voor het thuisland op verschillende manieren nuttig. Ten eerste leveren migranten aan ons land een economische bijdrage door hier te wonen en belastingen te betalen, en zo bij te dragen aan zaken zoals sociale zekerheid. Ten tweede omdat ze consumenten zijn en daarom een deel van hun inkomsten in ons land investeren. Migranten kunnen bovendien mee een oplossing betekenen voor de vergrijzing in België en voor het tekort aan arbeidskrachten in bepaalde sectoren (zorg, bouw, technische sectoren, ICT, ...). Dat migranten positief bijdragen aan de Belgische economie, bleek onder meer uit een studie die de Nationale Bank in 2020 uitbracht. Daaruit bleek dat vooral hooggeschoolde EU-migrantinnen een positieve bijdrage leverden aan de Belgische economie.

Nieuwkomers zorgen ook voor nieuwe culturele impulsen. Denk maar aan de wereldkeuken die we in België tot onze beschikking hebben of belangrijke artiesten zoals Gabriel Ríos en vele anderen¹⁴.

Ook in het land van herkomst zorgen zij voor nieuwe impulsen. Economisch omwille van het belangrijke fenomeen van zogenaamde remittances: een stabiele stroom van gelden die migranten in hun gastland verdienen en terugsturen naar hun thuisland. Dit is een belangrijke bron van ontwikkeling in hun land van herkomst. Het kan dienen om achtergebleven familieleden een beter leven te geven. Het vergroot voor hen de kans op beter onderwijs, een betere gezondheid en minder armoede¹⁵.

Ook op cultureel vlak kan migratie nuttig zijn voor het land van herkomst. Migratie zorgt voor een kruisbestuiving van ideeën, waarden, normen en goede praktijken tussen het land van herkomst en het gastland. Er wordt aan kennisoverdracht gedaan in bijvoorbeeld medische of wetenschappelijke domeinen wat de ontwikkeling van het land van herkomst ten goede komt. Ook in landen waar bijvoorbeeld vrouwenrechten minder belangrijk worden geacht, zien we dat emigratie een positief effect heeft op de ontwikkeling van deze rechten.

13 OECD (2022). International Migration Outlook: Belgium. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/f2fb8b8b-en/index.html?itemId=/content/component/f2fb8b8b-en>

14 Meer info op pagina 29 tot 34 van ons rapport.

15 Meer info op pagina 27 tot 29 en 31 van ons rapport.

11. DE EERSTE UITDAGING WAARVOOR ERKENDE VLUCHTELINGEN STAAN IS ...

- a. *Het verkrijgen van de Belgische nationaliteit*
- b. *Het vinden van een job*
- c. *Het vinden van een huis*

ANTWOORD: C

EXTRA INFO



De eerste uitdaging voor mensen die erkend worden als vluchteling in België, is het vinden van een huis. Het hebben van een dak boven je hoofd is immers een noodzakelijke voorwaarde om zich ergens te kunnen integreren. Bovendien moet de persoon/ familie in pincipe binnen de twee maanden de opvangstructuur verlaten en een eigen huisvesting vinden.

Helaas is het voor nieuwkomers vaak heel moeilijk om een geschikte woning te vinden. Veel mensen worden op de woningmarkt gediscrimineerd op grond van hun etnische afkomst, nationaliteit of religie. Ook het tekort aan betaalbare huurwoningen bemoeilijkt de zoektocht. Sommige vluchtelingen die pas erkend zijn, hebben wel al een job, maar niet altijd een voldoende hoog inkomen om de verhuurder te overtuigen. Andere erkende vluchtelingen zijn nog afhankelijk van een uitkering van het OCMW. Wanneer je geen vast adres kan opgeven is het administratief niet eenvoudig om een uitkering te verkrijgen. Dit kan namelijk enkel wanneer je een vaste domicilie hebt. Maar zonder deze financiële bijstand, kan men niet huren. Een echte vicieuze cirkel dus waaruit het moeilijk is om te ontsnappen¹⁶.

12. OP DE ARBEIDSMARKT ONDERVINDEN MIGRANTEN

VOORAL MOEILIKHEDEN OMWILLE VAN

- a. *De moeilijkheden van de taal*
- b. *De erkenning van hun diploma('s)*
- c. *Discriminatie*

ANTWOORD: A, B EN C

EXTRA INFO



Migranten krijgen te maken met verschillende problemen op de arbeidsmarkt. Een eerste moeilijkheid is de taal. Het is natuurlijk mogelijk om taalcursussen te volgen, maar het is vaak niet evident om deze taal vervolgens te oefenen en op een voldoende hoog niveau te krijgen.

Een tweede moeilijkheid is de erkenning van het diploma en de competenties van de migrant. Deze erkenning duurt vaak lang of lukt zelfs helemaal niet. Voor een arts is het bijvoorbeeld zeer moeilijk om een niet-westers diploma erkend te krijgen. Een laatste obstakel op de arbeidsmarkt is discriminatie. Mensen met een "vreemde naam" krijgen beduidend minder reacties op sollicitaties, zoals blijkt uit onderzoek met praktijktesten¹⁷.

¹⁶ Meer info op pagina 38 in ons rapport.

¹⁷ <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/06/09/praktijktesten/>

13. MIGRATIE KAN VOOR IEDEREEN POSITIEF ZIJN OP VOORWAARDE DAT

- a. *Men de sociale rechten van migranten (toegang tot sociale zekerheid) beperkt*
- b. *Men een beleid voert dat de inclusie van migranten ten goede komt*
- c. *Men de fundamentele rechten van migranten respecteert*

ANTWOORD: B EN C

EXTRA INFO



Om ervoor te zorgen dat migratie iedereen ten goede komt, is het van essentieel belang dat de mensenrechten van migranten worden gerespecteerd en dat er een beleid wordt gevoerd dat hun inclusie ten goede komt, vooral op het gebied van huisvesting en op de arbeidsmarkt.

Daarnaast is het belangrijk om te blijven inzetten op legale en veilige toegangskanalen voor migranten (bv. hervestiging voor mensen die internationale bescherming zoeken, zodat ze niet genoodzaakt zijn om een (levens)gevaarlijke reis te ondernemen en veel geld te betalen aan mensensmokkelaars) en om racisme te bestrijden zodat migratie iedereen ten goede komt.

De toegang tot de sociale zekerheid inperken voor migranten, is niet alleen onrechtvaardig (ze betalen mee aan voorzieningen waar ze geen gebruik van kunnen maken), maar kan ook ongewenste gevolgen meebrengen. Het kan hen richting de informele arbeidsmarkt (zwartwerk) duwen en maakt hen kwetsbaar voor armoede en uitbuiting.